

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: oponentský posudek

Diplomantka: Bc. Eliška Chmelová

Název práce: Marihuana: droga nebo lék?

Autor posudku: PhDr. Vilém Novotný, Ph.D.

Předložená diplomová práce Elišky Chmelové se zabývá problematikou přijetí zákonné úpravy pro používání léčebného konopí. Zvolené téma je pro veřejnou politiku velmi zajímavé a příhodné, zejména s ohledem na vysoký počet uživatelů marihuany v ČR, dlouhotrvající veřejné debatu o její legalizaci a zejména nedávnou změnu protidrogové politiky. Největší přínos práce a její přidanou hodnotu spatřuji především ve výběru tématu a výkladového rámce v podobě teorie advokačních koalic (ACF), konkrétněji ve snaze identifikovat přesvědčení jednotlivých advokačních koalic.

Diplomová práce je formálně strukturována podle požadavků kladených na diplomovou práci. Po úvodní metodologické části (vymezení problému, cíle, otázek a hodnotových východisek) je představen výkladový rámec v podobě ACF. Z něj vychází vybrané metody pro zpracování práce v podobě analýzy událostí, kvalitativní obsahové analýzy a kvantitativních rozhovorů. Ty jsou postupně aplikovány na problematiku s cílem přiblížit mezinárodní a český kontext vývoje této politiky a identifikovat jednotlivá přesvědčení zúčastněných koalic. Získané poznatky jsou shrnuty v závěrečné diskuzi a závěru. Práce je doplněna relativně velkým množstvím příloh. S ohledem na konceptualizaci struktury práce jsem názoru, že by práce měla klást důraz místo popisného představení výsledků sběru dat na propojení získaných poznatků s výkladovým rámcem ACF, tj. měla by se snažit vykládat problematiku podle zvoleného výkladového rámce. Proto se domnívám, že by přehlednosti a struktuře práce prospělo, kdyby pouhé chronologické výčty událostí ve vývoji politiky (s. 51-63) a přepisy rozhovorů (s. 88-98) byly přesunuty do příloh.

Stanovené cíle práce nejsou jasné. Není zde uveden bližší vztah mezi cíli popsat a vymezit změnu v politice v podobě zák. 50/2013 Sb. prostřednictvím ACF a identifikací koalic a jejich hodnotových přesvědčení (viz. s. 27). Zkoumání změny a identifikace koalic a jejich přesvědčení jsou totiž odlišné oblasti ACF (viz např. hypotézy ACF). To se projevuje i u formulace výzkumných otázek, které by měly být explicitně navázány na odpovídající hypotézy ACF. V práci se bohužel nic o důvodech pro výběr hypotéz 2, 5 a 7 nic nedovíme (srov. 28 a 43) a kromě toho každá hypotéza je vybrána z jiné oblasti zaměření (koalice, změna a učení). Domnívám se, že tyto nejasnosti v základním ukotvení a směřování práce vychází z již nejasného vymezení veřejněpolitického a výzkumného problému. Jedná se o léčebné účinky konopí, nebo o legalizaci používání marihuany, či o problémy s implementací zák. č. 50/2013 Sb., nebo proces změny veřejné politiky (s. 24-26)? Tato nejasnost má bohužel výrazný negativní vliv na další směřování práce.

Obecně se práce soustředí především na identifikaci advokačních koalic a jejich hodnotových přesvědčení. Je proto obtížné zhodnotit, zda práce odpovídá na vytyčené otázky a zda jsou cíle práce naplněny. U identifikace advokačních koalic mám menší pochybnosti, zatímco u vysvětlení změny dané veřejné politiky daleko větší. Mimoto závěrečné zhodnocení hypotéz není příliš propracované a přesvědčivé (viz. s. 102 a 106).

Propracování a aplikace teoretických východisek a přístupů není příliš zdařilé a spíše vede k otázkám, zda diplomantka zvolené dobře zná. Nejasnější je to u ACF, kde můžeme nalézt problémy s vymezením subsystému v souladu se zvoleným přístupem ((s. 31-32); pozoruhodné je sdělení „Aktéři mohou být současně členy několika koalic, koalice mohou být zároveň členy několika subsystémů.“ (s. 32)), neúplný překlad tabulky přesvědčení (s. 35-36), graf (sic!) ACF z roku 2007 (sic!) (s. 37), chybějící popis zdrojů koalic (s. 39), výběr vhodných hypotéz pro zkoumanou problematiku (viz výše), opominutí zjištění minimální míry

koordinace v rámci koalice (zjištěné názorové koalice se automaticky nerovnejí advokační koalice), nejasnou práci se zprostředkovatelem (Němcová uváděna jako členka koalice 2 a jako zprostředkovatelka), jediným (sic!) zjištěným vnějším faktorem je proměna veřejného mínění. Mimochodem diplomantka nepracuje s aktuálními verzemi výkladu ACF (2011 a 2013) a nijak neodůvodňuje, proč si vybrala, podle ní nejaktuálnější (sic!) verzi z roku 2007. S ohledem na propracovaný přístup hlavních představitelů ACF k jejímu rozvoji je to opět záležitost, která vznáší otázky o řádné obeznámenosti diplomantky s vybraným výkladovým rámcem. Pozoruhodné je také to, že v teoretickém ukotvení práce chybí teorie týkající se věcné problematiky používání konopí pro běžné účely.

Metodická aplikace vybraného metodologického přístupu také není zcela zdařilá. Příklady nedostatků aplikace ACF jsem již uvedl výše a zde pouze upozorním na nejasné propojení jednotlivých prvků různých úrovní přesvědčení (tabulka na s. 35-36) s kategoriemi kódovací knihy pro kvalitativní analýzu dokumentů (s. 47-48) (zde opominutí core beliefs jako základu advokačních koalic (sic!)) a otázek pro rozhovory (s. 49-50). Dále je potřebné uvést, že uvedený nestrukturovaný, pouze chronologický přehled vybraných událostí vývoje zkoumané problematiky (mezinárodní kontext (s. 51-53) a český kontext (s. 53-63) může být považován za jistou základní heuristiku, ale již nikoli za slibovanou analýzu událostí. V tomto ohledu je zajímavé tvrzení, že drogová politika je v ČR krátkého trvání (s. 64). Také příliš nerozumím nepropojení příloh k analýze událostí s uváděným textem, což by jistě přispělo k lepšímu vyznění dané části. Kvalitativní obsahová analýza má již zmíněný problém, že se zaměřuje pouze na identifikaci „názorových“ a nikoli advokačních koalic, protože opomíjí zásadní hledisko vědomé spolupráce aktérů v rámci koalice. Nejasné je také ambivalentní uvádění Borise Šťastného jako člena koalice 3, zejména pokud do koalice 3 patří i Lenka Bradáčová. Kvalitativní obsahové rozhovory jsou prezentovány především přepisy nebo výtahy (např. v případě Veverky neodpovídá uvedený text deklarované 1,5 hodině rozhovoru (s. 98)) vybraných rozhovorů (s. 88-98). Diplomantka také příliš nerozebírá, proč se v podstatné části shrnutí poznatků rozhovorů věnuje pouze otázkám problému, příčiny a řešení. Spíše úsměvný, ale signifikantní pro prezentovaný přístup, je jediný odkaz teorie kvalitativních rozhovorů (Soukup 2009).

Využití literatury a dat odpovídá zhruba požadavkům kladeným na diplomovou práci, pokud opominu práci s neaktuálními verzemi ACF. Pro větší přehlednost bych doporučil v závěrečném seznamu použité literatury a zdrojů uvést všechny použité prameny a literatury a neodkazovat na přílohy, ve kterých jsou uvedeny prameny pro jednotlivé oblasti analýzy. Oceňuji používání většího množství zahraniční literatury.

V oblasti věcné správnosti použitých údajů a argumentů jsem nenalezl, až na výše uvedené, žádný závažný prohřešek. Přesvědčivost argumentace s ohledem na problémy s porozuměním zvolenému výkladovému rámci není příliš vysoká. V případě odborné jazykové úrovně a odborné dikce shledávám, že práce byla napsána v žánru určeném pro diplomovou práci.

Při citování literatury a zdrojů nepracuje práce s jednotným stylem (s. 110-124). Diplomantka má také problémy rozlišovat mezi editory a autory kapitol v kolektivních monografiích (např. Sabatier a kol. 1993, Sabatier a kol. (sic!) 1999, Veselý a kol. 2007 apod.). Z formálního hlediska jsou menším problémem překlepy (např. s. 40, 53 apod.). Jinak grafická úprava práce stále odpovídá požadavkům diplomové práce. V práci také neshledávám závažnější nedostatky vůči standardům požadovaným na formální úpravu diplomové práce na KVSP ISS UK FSV.

Shrnu-li, tak práci posuzuji s velkými rozpaky. Změna přístupu k používání konopí pro léčebné účely, výběr analytického rámce v podobě ACF a hlavních metod (analýza událostí, kvalitativní obsahová analýza a polostrukturované hloubkové rozhovory), insiderské postavení diplomantky (tajemnice RVKPP), slibující nadstandardní přístup k potřebným zdrojům, a její intelektuální potenciál vyvolaly velká očekávání. Práce

bohužel představuje případ, kdy prvotřídní výchozí předpoklady nejsou vhodně a dostatečně využity tak, jak by si to téma a charakter práce zasloužily. Oceňuji snahu o identifikaci přesvědčení jednotlivých koalic a nadstandardní práci se zahraniční literaturou, ale nedostatky v porozumění výkladovému rámci ACF, nejistá aplikace tohoto rámce v analýze a nepřesvědčivé používání deklarovaných metod mě vedou k velkým pochybám, zda má být práce s takovým potenciálem a tak neuspokojivým výsledkem obhájena na KVSP ISS UK FSV. Přítomnost vedoucího u obhajoby by proto byla žádoucí.

**Z výše uvedených důvodů doporučuji práci připustit k obhajobě
a ponechat na výkonu diplomantky a rozvážení komise, zda má být práce v této formě obhájena, či nikoli.**

Otázka k obhajobě:

Z jakých ontologických a epistemologických pozic diplomantka při zpracování práce vycházela?
Jaké teorie z oblasti drogové politiky by bylo možné použít pro teoretické ukotvení práce a jaké by to mělo implikace?

Datum: 20. ledna 2014

Podpis:

PhDr. Vilém Novotný, Ph.D.